

Torsvikshöjden

Vet ni vilka som har utformat era kvarter?

Gångsätra skola

Larsberg

FOTO: BJÖRN HOLMERS

Bästa torsviksbor, vet ni vilka som ritat området och husen ni bor i? Kära gamla elever från Gångsätra gymnasium, vet ni vem som utformat skolan och Gångsätrahallen? Det får ni veta på den utställning som öppnas på Lidingö museum lördag 4 maj och finns kvar över sommaren.

Här presenteras gruppen AGL - tre arkitekter som präglat Lidingö. De tre, Stig Ancker, Bengt Gate och Sten Lindegren, fick sina första uppdrag på Lidingö när byggnadsverksamheten drog igång i slutet på andra världskriget. De deltog aktivt i stadsplanering och

villabyggnade ända in på 1980-talet.

Det finns ingen lidingöbo som inte återkommande har deras verk för ögonen - men kanske inte alltid vet om det. Utställningen visar både stora och små projekt: översiktsplaner, planer för stadsdelar och kvarter liksom villor. Också Bo gärde, Kämpavägen, delar av Rudboda, hela Larsberg och stora delar av Hersby gymnasium bär deras signum, som kännetecknas av modern och omsorgsfull arkitektur med kvalitet in i minsta detalj. ■

Lena Norberg

Karin har ordet

Hej,

Jag vill inleda med att tacka för förtroendet att välja mig som ordförande för ytterligare ett år. På sid 2 av detta nummer av Hembygdsnytt kan ni läsa om årsmötet och den verksamhetsplan som vi upprättat för 2024. Vi berättar också om vad mer vi gjort under våren och vad vi kommer att göra under kommande månader.

Vi har passerat vårdagjämningen och ställt om till sommardag, ljuset återkommer och dagarna blir bara längre. Det här är min favorittid på året när det börjar knoppas och man ser snödroppar, krokus och andra vårblommor i rabatterna.

Utanför Lidingö Museum på Lejonvägen börjar det spira i den rabatt som vår mångåriga medarbetare Maud Lilja sköter med mycket kärlek och omsorg. Kom gärna förbi och titta och kika sedan in i museet för att se vad som händer därinne. ■

Karin Mörk, ordförande

Klappbräda, tvättvagg, slända...

Hur de såg ut och hur de användes har många lidingöbor, från skolbarn till farföräldrar, kunnat studera på museets utställning "Baka, byka, snickra, väva" som i dagarna avslutas. I museets förråd finns förunderliga ting och ett antal av dem presenterades och möttes av utrop: "Oh, en sådan kommer jag ihåg!" till "Vad jättekonstigt - men kul!"

Det finns fler skatter i förrådet och många idéer om olika teman. Så det kommer säkert fler föremålsutställningar. ■

Eva Häger demonstrerar tekniken att knyppla spetsar.

På spaning efter året som kommer

LHF:s årsmöte inleddes med ett scensamtal mellan Lena Norberg och radioprogrammet "Spanarnas" tidigare programledare Ingvar Storm. När Storm kom på programidén var det endast ett inslag i programmet Metropol. Storm själv trodde att programmet skulle hålla endast några veckor. När

han slutade hade det gått 35 år sedan starten! På Lena Norbergs fråga om han saknade programmet, svarade han att det gjorde han egentligen inte.

– Bara på fredagarna klockan 14, då kan jag fortfarande längta efter publikens sorl och den förväntan som finns i luften inför sändningen, sade han.

"Den är du väl värd!" På årsmötet tillkännagavs att Carl-Henrik Ankarberg skulle få Hembygdsföreningens förtjänstnål i guld och här överlämnas den till honom. Och alla som under många år sett Carl-Henrik med stor noggrannhet dokumentera lidingölivet i stort och smått, fungera som en kunskapsbank samt producera och sätta upp innehållsrika utställningar kan bara instämma.

Ingvar Storm berättar om hur "Spaningar" blev ett begrepp.

Ordförande Karin Mörk redogjorde för verksamhetsplanen för 2024 där digitaliseringen av vår verksamhets olika områden har hög prioritet. Årsmötet, som leddes av Thorbjörn Schiller, valde Carl-Henrik Ankarberg, Lena Norberg och Susann Thorngren att ingå i styrelsen för ytterligare två år. Stefan Hultqvist, Kerstin Larsen och Marianne Råberg har ett år kvar på sina mandat.

I övrigt genomfördes årsmötet utan större förändringar. ■

Susann Thorngren

Trevligt boksläpp

Lena Norberg i berättartagen.

I slutet av februari arrangerade Hembygdsföreningen i samarbete med Bibliotekets Vänner ett mycket uppskattat boksläpp av Lena Norbergs nyskrivna lidingöbok "En stad som lever sitt eget liv". Efter några inledande välkomstord av Carl-Henrik Ankarberg presenterade Lena bokens innehåll och berättade på ett kunnigt sätt om stadens utveckling.

Vi fick höra om dramatiken kring stadens markförvärv i slutet av 1920-talet, om trettioalets depression och politiska spänningar, om hur lidingöborna levde i världskrigets skugga, om när höghusen började byggas på Torsvikshöjden och mycket mer.

Efter anförandet följde en uppskattad frågestund och trevligt mingel. Mer än 140 personer besökte det trevliga boksläppet i stadshuset. ■

Carl-Henrik Ankarberg

"...minns de gåvor som du fått"

Varje dag i flera år gick jag förbi fattigvårdsbössan vid Lidingö kyrka på min väg till skolan. Bössan var i smidesjärn och skänktes 1823 av dåvarande ägaren till Hersby gård, Karl Petter Lindbom på Hersby gård. Själva bössan var monterad på en järnpelare. Ibland stannade jag till och läste den allvarsamma texten och i min barnhjärna blev de underliga formuleringarna näst intill obegripliga.

Idag finns inte bössan kvar. Någon mindre ömhjärtad person skruvade natten till den 26 augusti 2010 bort de långa bultarna och stal bössan och den kunde inte längre skänka de fattiga lindring i nöden. I 200 år fick den sitta i fred. Varje gång jag swishar en slant till kollekten mumlar jag tyst för mig själv: "Glöm ej att för nöden ömma". ■

Susann Thorngren

FOTO: SUSANN THORNGREN

På herrdräkten är ryggen det allra mest anslående.

Lena Boije visar upp den just då presenterade Lidingödräkten 1997.

Fin på festen!

Klädd i Lidingödräkten är du garanterat fin och passande klädd på vilken tillställning som helst.

Denna moderna folkdräkt har skapats av medlemmar i Hembygdsföreningen, med inspiration från Lidingösången som Carl Michael Bellman skrev vid besök på Elfvik 1788. I visan beskriver han Lidingö i bilder som "glada bygd så täckt belägen, i dälдер med röda smultron och vattnets ljusblå bölja". Färgerna och motiven återfinns i dräkten.

Dräkten bärs med Hembygdsföreningens silverbrosch - vikingaskeppet - som en gång formgavs av Einar Nerman.

Denna vackra folkdräkt kan du hyra från Hembygdsföreningen. Den finns i tre storlekar för damer och för herrar finns västen med "råg i ryggen". Kontakta vårt kansli för information!

PS. Det årliga Lidingöloppets krans-källa och krans-mas är klädda i Lidingödräkten när de tar emot vinnarna med lagerkrans på mållinjen! ■

Margareta Borgelin

Samråd kring Lidingös Kulturmiljöprogram

Lidingö stad håller på att utarbeta ett kulturmiljöprogram och just nu pågår samråd fram till 7 maj. Hembygdsföreningen kommer att yttra sig genom Natur- och Kulturgruppen. Marianne Råberg, sammankallande i gruppen och också medlem i den referensgrupp som följt arbetet, kommer att berätta om programmet och föreningens remissvar torsdag 25 april kl. 16.00. Se Kalendariet.

Den som vill veta med om kulturmiljöprogrammet – övergripande eller för något särskilt område – kan gå in på stadens hemsida: www.lidingo.se/kmp. ■

Nu blir det kafferep igen!

Vinterns kafferep blev mycket uppskattat så nu inbjuder museet till ett försommarskafferep 12 juni! Det kommer att serveras sommartårta med jordgubbar och andra läckerheter bakade av de duktiga bagerskorna Elisabeth Bohlin, Birgitta Malmstedt, Anna Poring, Katarina Palmstierna, Kerstin Larsen och Karin Mörk. Hjärtligt välkomna! Se Kalendariet. ■

Presenten finns på museet!

Under vår och sommar finns mycket att fira! Skolavslutningar, resor och möten med nya och gamla vänner innebär många tillfällen då man vill ge bort en present.

I butiken på Lidingö Museum finns trevliga gåvor av olika slag och i olika prislägen,

t.ex. ett stort urval av hantverk i textil med hög kvalitet, skapade av föreningens hantverksgrupp. Alltid populära är våra böcker och skrifter med lidingöhistoria i ord och bild, liksom bricker, vinglas, servetter m.m. allt med anknytning till vår ö. ■

Det är troligen vännen Pehr Hilleström som förevigat Bellman när han med pipan i mun 1789 ros hem från Lidingö.

Bellman på Mølna och Skärsättra

De flesta lidingöbor vet att Bellman var en ofta sedd gäst på Elfviks herrgård, men att han också hade goda vänner på södra Lidingö är inte lika bekant. Staffan Wikström i föreningen Par Bricole använde emellertid pandemitiden till att kartlägga Bellmans hela bekantskapskrets. I boken "Carl-Michael Bellmans Geografi" berättar han om Bellmans besök hos familjen Floor, som hade sommarställe på Mølna gård, och hos familjen Schön på Skärsättra. Där författade han en liten visa som är mindre naturlyrisk än visan från Elfvik – "Glada

bygd så täckt belägen" – men som speglar 1700-talets mer burleska sida:

*Skål, vår värd och vår värdinna.
På den gröna mull!
Kratz, trojadus, kampampen
Jag dricker, så att jag får krampen.
Jag tar till pampen;
Rätt nu är jag full.*

"Trojadus" är en spelterm från tärningsspel och betyder att det händer något man inte rår över och en "pamp" är en huggvärja. Vi får också veta att "Så lunka vi så småningom" skrevs på Elfvik julen 1787. ■

Lena Norberg

Kalendarium Alla event sker på Lidingö museum förutom Bellmandagen.

Lör.	20 april	16.00	"Svenska-Amerikalinjen", Mattias Enn (kaffe från kl 15)*
Sön.	21 april	16.00	"Svenska-Amerikalinjen", Mattias Enn (kaffe från kl 15)*
Tor.	25 april	16.00	Samrådet kring Lidingö kulturmiljöprogram, Marianne Råberg*
Fre. Sön.	26 april 28 april	11-17	Konstrundan
Lör.	4 maj	12.00	Invigning "Tre arkitekter som präglat Lidingö"
Lör.	4 maj	16.00	"Svenska-Amerikalinjen", Mattias Enn (kaffe från kl 15)*
Sön.	5 maj	16.00	"Svenska-Amerikalinjen", Mattias Enn (kaffe från kl 15)*
Tis.	6 juni	08.00	Traditionellt Nationaldagsfirande
Mån.	12 juni	14.30	Kafferep*
Lör.	6 juli	17.00	Bellmandagen, Johan Taube, Elfviks gård

* Föranmälan till kansliet. Kulturmiljöprogrammet, 120 kr (medlemmar 100 kr), Mattias Enns program, 300 kr. Kafferepet, 75 kr.

Mattias Enn underhåller

Skepp, ohoj! Redarfamiljen Broströms öden, äventyr och ståtliga fartyg M/S Stockholm, M/S Kungsholm och M/S Gripsholm. En flytande epok på Atlanten från Göteborg till New York med sång och musik av Evert Taube, Lasse Dahlquist, Karl Gerhard och Cole Porter. Mattias Enn sjunger och berättar. Se Kalendariet. ■

Välkomna i sommar

Lidingö museum kommer att ha öppet alla lördagar kl 12-15 från 29 juni till 31 augusti. I övrigt stängt. Välkomna att titta på utställningarna, ta en kopp kaffe och handla böcker och presenter i museibutiken. Och välkomna till vårt nationaldagsfirande 6 juni på Museet och Bellmandagen 6 juli på Elfvik. ■

Du vet väl om...

...att följande företag stödjer oss genom att ge rabatt till dig mot uppvisande av medlemskort:

AKVATINTAB
RAMVERKET & Co

BEIJER
BYGGMATERIAL

BOLIST **LIDINGÖ JÄRN & FÄRGHANDEL**

Betsy Sandberg
Choklad & Glass

SARACECILIA

HembygdsNytt nr 2/2024

Ansvarig utgivare: Karin Mörk

Redaktion: Carl-Henrik Ankarberg, Siv Bergius, Margareta Borgelin, Lena Norberg, Susann Thorngren.

Layout: Owe Ericsson, Seforma

Tryck: Stockholms Lito Grafiska

Öppet:

Museet: tis, tors, lör, sönd kl. 12.00-15.00

Kansliet: tis och tors kl. 09.30-15.30

Lejonvägen 26a, mittemot Lidingö centrum

Tel: 08-765 75 67

E-post: info@lidingohembygd.se

Medlemsavgift: 250,-, familj 375,-

BG: 5802-2187

Swish: 123 181 45 65

www.lidingohembygd.se

